

Preek 2 Timotheus 2:1-13: Zending bindt ons samen!

Broeders en zusters,

De zendingscommissie heeft een mooi thema bedacht voor deze zendingszondag: *Zending bindt ons samen!* Ik snap heel goed wat de commissie daarmee wil aangeven. Het werk van onze zendelingen is niet alleen hun persoonlijke werk, en het wordt ook niet alleen gesteund door een paar enthousiastelingen in de zendingscommissie. Nee, zending is een gemeente-activiteit. Er is geen enkel gemeentelid, ja zelfs geen enkele christen, die zich kan onttrekken aan het zendingsbevel, de laatste woorden van de Here Jezus in Mattheus 28: *Gaat dan heen en maakt alle volken tot mijn discipelen....* Zending doe je samen, zending bindt je samen. Helemaal waar!

Maar toch zou ik nog graag een laag dieper afsteken. Want zending is iets wat je doet, maar we voelen ons niet alleen met elkaar verbonden omdat we samen iets doen, onze verbondenheid komt tot uiting omdat we samen hetzelfde geloven! Het Evangelie van Jezus Christus bindt samen! Vanaf de Pinksterdag is er door de Geest van God een kracht werkzaam in de wereld, die mensen samenbrengt die normaal gesproken er niet over zouden denken om samen op te trekken. De Geest doorbreekt de grenzen die door mensen zijn gemaakt. In de tijd van het Nieuwe Testament, toen de slaaf niet veel meer was dan een stuk gereedschap, schuift diezelfde slaaf samen met z'n heer de voeten onder dezelfde Avondmaalstafel. In een samenleving, waar vrouwen niet als getuige in de rechtbank mochten optreden kiest Jezus voor een vrouw als eerste getuige van de opstanding en worden vrouwen volop ingeschakeld in de verkondiging van het Evangelie. En misschien is het samen optrekken van Joden en niet-Joden in één geloofsgemeenschap wel de meest spectaculaire grensdoorbraak. Voorheen kwam het wel eens voor dat mensen uit andere volken zich bekeerden tot het Jodendom. Zij werden dan een zogenaamde Jodengenoot. Maar nu gaat het anders. De Grieken in de christelijke gemeente blijven gewoon Griek, en de Joden blijven gewoon Jood. Een mooi voorbeeld is Timotheus, naar wie we straks nog uitvoeriger gaan kijken. Timotheus was een zoon van een Joodse moeder en een Griekse vader. Hij had Joods bloed. En omdat hij het Evangelie graag aan de Joden wilde brengen heeft Paulus hem besneden. Zijn onbesneden zijn zou dan geen belemmering zijn voor de Evangelieverkondiging. Maar toen een aantal Judaïstische dwaalleraars meenden dat Titus, een Griekse

helper van Paulus, besneden zou moeten worden verzette Paulus zich heftig. Titus is een Griek. En daarom is er ook geen enkele reden om hem te besnijden (Gal. 2:3). En toch is deze Titus voluit broeder in Christus. In Antiochië was deze wonderlijke eenheid tussen Joden en niet-Joden zo'n opmerkelijk verschijnsel dat ze een nieuwe naam bedachten voor deze groepering: christenen. Een prachtige naam die exact weergeeft wat deze nieuwe groepering wil zijn: van Christus! Het gaat om Hem. Niet het uiterlijke teken van de besnijdenis maar het Evangelie van Jezus Christus bindt ons samen. En omdat het Evangelie samenbindt gaan mensen ook, ondanks de verschillen, van harte samenwerken in de verkondiging van het Evangelie.

En dat is ook wat je ziet in de relatie tussen Paulus en Timotheus. We hebben net een stukje gelezen uit de brief van Paulus aan Timotheus. Twee totaal verschillende mannen. Paulus, de rastheoloog, maar ook de mannetjesputter. Als Farizeeër was hij er heilig van overtuigd dat hij God een goede dienst bewees als hij die volgelingen van Jezus van Nazareth zou gaan vervolgen. En daar ging hij heel ver in. Als Paulus iets in zijn hoofd heeft, dan gaat hij daar voor. En datzelfde, dat radicale, dat hij eerst inzet voor de vervolging van de christenen, zal hij later op een goede manier inzetten voor de verkondiging van het Evangelie. Het is echt ongelooflijk, hoeveel werk deze man verzet heeft. Dankzij zijn bediening is de hele toenmalige wereld in één generatie bereikt met het Evangelie. En hoewel Paulus een sterke persoonlijkheid is, is hij ook een samenwerker. Op zijn reizen nam hij verschillende mensen mee. Barnabas, Silas, Timotheus, Titus, Lukas.... Ook voor hem geldt 'zending bindt samen!'

Als je het bijbelboek Handelingen doorleest dan zie je dat Paulus een gemeentestichter is. Zodra ergens een gemeente is ontstaan, trekt Paulus verder en laat hij een paar van z'n medewerkers achter om de organisatie van de gemeente verder op poten te zetten. Op dezelfde manier heeft Paulus ook in Efeze gewerkt. In Handelingen 19 lezen we hoe die gemeente in Efeze is ontstaan. Dat ging trouwens wel met de nodige moeite gepaard. De plaatselijke zilversmid Demetrius had een aardig handeltje opgezet. Hij maakte zilveren tempeltjes voor Artemis, de godin van de vruchtbaarheid. Deze tempeltjes hadden de mensen als een soort mascotte in hun huizen staan. Demetrius zag in de boodschap van Paulus een grote bedreiging voor zijn handel en zette de bevolking van Efeze tegen hem op. Twee uur lang riepen de mensen 'Groot is de Artemis der Efeziërs'. En hier in datzelfde Efeze heeft

Paulus Timotheus nu achtergelaten. Niet lang daarna is Paulus zelf gevangen genomen. En nu schrijft hij vanuit de gevangenis een brief aan zijn trouwe helper Timotheus.

Ik zei net al dat Paulus een man was met een pittig karakter. Hij liet zich niet zo 1-2-3 de kaas van het brood eten. Om Paulus voor het Evangelie te winnen was ook een radikale bekering nodig. God moest hem onderweg naar Damascus stevig in z'n nekvel pakken. Bij Timotheus was dat anders. Hij was de zoon van een Joodse vrouw en een Griekse man. Van zijn moeder Eunike en grootmoeder Loïs wordt verteld dat zij gelovigen zijn. En datzelfde ongeveer geloof woont ook in Timotheus. Veinzen is 'doen alsof' Ongeveinsd wil dus zeggen 'niet doen alsof', maar echt, puur. Timotheus had een puur, een authentiek geloof en dat had hij te danken aan z'n gelovige opvoeding. Geen spectaculaire bekering zoals Paulus, maar veel meer een tot geloof komen in de weg van de geleidelijkheid. Maar als je de woorden die Paulus aan hem schrijft op een rijtje zet dan krijg je ook de indruk dat Timotheus het nog wel eens nodig had, dat Paulus hem aanspoort of bemoedigt. Zo lezen we in het 1^e hoofdstuk van deze brief dat Paulus Timotheus aanspoort om de gave die hij ontvangen heeft aan te wakkeren. Iets soortgelijks had Paulus ook al in z'n 1^e brief aan Timotheus gezegd: *veronachtzaam de gave in u niet die u krachtens een profetenwoord geschonken is* (1 Tim.4:14). Waarschijnlijk heeft Paulus samen met de oudsten bij Timotheus de handen opgelegd en daarbij een profetie over Timotheus uitgesproken over de gaven die Timotheus zou ontvangen. Om welke gaven het gaat wordt niet direct uit de tekst duidelijk. In zijn eerste brief schrijft Paulus dat Timotheus zich vooral moet bezighouden met het voorlezen, vermanen en het leren. En in de tweede brief schrijft hij dat Timotheus het werk van een evangelist moet doen. Je krijgt de indruk dat de gaven van Timotheus liggen op het vlak van onderwijzen en evangeliseren. En omdat je gaven op dat gebied liggen, moet je ook op dat gebied je gaven ontwikkelen. Zelfs als mensen je bekritisieren of aan je twijfelen. Want dat lijkt te gebeuren daar in Efeze. Timotheus is nog jong. Paulus schrijft dat niemand hem mag geringschatten vanwege zijn jeugdige leeftijd. Ook heeft hij waarschijnlijk een niet al te sterke gezondheid gehad. Want Paulus schrijft hem dat hij voor zijn maag en zijn gedurige ongesteldheden een weinig wijn moet drinken.

De jonge, misschien een beetje zwakke Timotheus is nogal gevoelig en laat zich snel

intimideren. Vandaar dat Paulus hem aanspoort: *God heeft je niet gegeven een geest van lafhartigheid, maar van kracht, van liefde en van bezonnenheid.* Kom op Timotheus, neem je plek in en laat je niet de kaas van het brood eten als mensen moeilijk doen!

Twee totaal verschillende persoonlijkheden. De krachtige mannetjesputter Paulus en de vreesachtige Timotheus. Paulus die Timotheus zijn 'kind in het geloof' en 'zijn geliefd kind' noemt. Maar hoe verschillend ook, het geloof in Christus bindt hen samen en hun gezamenlijke zendingsbediening bindt hun samen. En net zoals ooit Mozes zijn opvolger Jozua aanspoorde om sterk en moedig te zijn, zien we nu dat Paulus Timotheus aanspoort om krachtig te zijn in de genade van Christus Jezus.

Nu Paulus in de gevangenis zit wil hij zijn jonge leerling Timotheus enkele instructies geven. 2 Timotheus 2:2 vat zijn werkwijze prachtig samen. Paulus laat daar zien hoe belangrijk het is om anderen in te schakelen. Juist omdat je anderen inschakelt ontstaat er een sneeuwbaaleffect, die je in je eentje nooit kunt bereiken. Het lijkt misschien in eerste instantie helemaal niet spectaculair wat Paulus hier omschrijft, maar de uitwerking is gigantisch. Kijk maar mee naar vs. 2.

Het begint met *wat gij, Timotheus, van mij, Paulus, gehoord hebt.* Paulus, heeft in zijn grote taak heel veel tijd geïnvesteerd in het opleiden van zijn helpers. Je kunt dat wel vergelijken met de Here Jezus. Jezus kwam om de hele wereld te redden. Maar toch heeft Hij in de drie jaar tijd die Hij had heel veel tijd besteed aan het opleiden van 12 mannen. Dat lijkt niet spectaculair, maar de gevolgen zijn wel heel groot. Waarschijnlijk heeft Paulus dat ook gedacht, toen hij veel tijd besteedde aan de opleiding van zijn helper Timotheus. Wat is Paulus' bedoeling? Timotheus moet dat, wat hij van Paulus heeft gehoord, doorgeven aan vertrouwde mensen. Timotheus moet dus nu in Efeze mensen om zich heen verzamelen die hij als vertrouwde mensen ziet. En deze vertrouwde mensen moeten weer anderen onderrichten. Ziet u de sneeuwbal op gang komen. Dit proces wordt wel discipelschap genoemd. Paulus heeft geen gemeente gesticht die helemaal van hem zelf afhankelijk is. Hij maakt mensen geen volgelingen van zichzelf. Hij heeft zijn eigen kennis en vaardigheden doorgegeven aan zijn helpers, die vervolgens ook weer hun tijd hebben geïnvesteerd in betrouwbare mensen. Dit principe is in elk onderdeel van de gemeente toe te passen. Ben je een goede leider van de VEJO. Help dan anderen om ook een goede

VEJO leider te worden. Ben je een goede muzikant. Help dan anderen om ook een goede muzikant te worden. Ben je een goede bijbelleraar. Help dan anderen om ook een goede bijbelleraar te worden. Op die manier help je anderen om te groeien in het ontwikkelen van hun gaven en talenten. Discipelschap is eigenlijk jezelf steeds weer overbodig maken door anderen te vormen in kennis, vaardigheden en houding. In steeds meer kerken wordt men zich bewust van dit principe. Het zendingsbevel van de Here Jezus is ook niet dat we bekeerlingen moeten maken, maar discipelen. Weet u wat het verschil is? Een bekeerling is een baby in het geloof. Een baby is nog honderd procent afhankelijk van de moeder. Als we in de gemeente of op het zendingsveld bekeerlingen maken in plaats van discipelen dan blijven de nieuwgelovigen helemaal afhankelijk van de voorganger of van de zending. Dat is ongezond. Baby's mogen best baby's zijn, maar ze mogen geen baby's blijven. Discipelen leren onderhouden wat Jezus heeft bevolen. Dat wil zeggen dat discipelen leren hun gaven en talenten te ontwikkelen om zodoende mee te werken in de gemeente en in Gods Koninkrijk. Discipelschap is een poosje met iemand optrekken zodat die persoon na een tijdje de kunst te hebben afgekeken hetzelfde kan gaan doen, maar dan op z'n eigen manier. Ik ben er van overtuigd, als we dit principe zouden toepassen, dat we zelden meer problemen zouden hebben met de bemensing van de verschillende functies in de gemeente. Het ideaalplaatje volgens de bijbel is dat niemand in de gemeente een toeschouwer is. We zitten allemaal in dat proces van groei. Je groeit zelf door je te laten bekwamen, of je bent bezig om anderen te leren hoe zij zich zouden kunnen bekwamen. We zoeken vertrouwde mensen, die ook anderen weer zouden kunnen onderrichten.

Dit wat ik nu zeg is niet alleen bijbels. Het is ook Vrij-Evangelisch. Vrij-Evangelischen hebben het priesterschap van alle gelovigen hoog in het vaandel. We zijn in principe geen domineeskerk, of kerkenraadskerk, maar een kerk van de leden. En boven die leden staat alleen de Here Jezus. Alle priesters staan onder Zijn leiding. Alle priesters hebben een taak in het heiligdom. Alle priesters werken samen en niemand heeft het recht om solist te zijn door de baas te spelen, want Jezus heeft het voor het zeggen. En niemand kan de kantjes er af lopen alsof hij geen verantwoordelijkheid heeft, want we zijn allemaal priesters!.

Iedere christen heeft een taak in de gemeente! Paulus onderstreept dat met drie voorbeelden. Voorbeelden die hij trouwens ook in de 1^e Corinthe brief gebruikt. Maar dan heeft hij het vooral over de beloning. Hier gaat het over de instelling waarmee

we ons inzetten voor Gods Koninkrijk. Het eerste voorbeeld is een soldaat. In de wereld om ons heen is zorg voor levensonderhoud het allerbelangrijkste. Eten op de plank, werk voor je handen. En ik wil helemaal niet zeggen dat dit niet belangrijk is, maar het belangrijkste, zegt Paulus hier, is dat we als een soldaat onze plek innemen in de strijd en hem voldoen door wie wij aangeworven zijn, de Here Jezus. Een appèl om je plek in te nemen. Het tweede voorbeeld gaat over een atleet. Hij zal alleen de prijs in ontvangst kunnen nemen als hij zich aan de regels houdt. Toen Sven Kramer tijdens de Olympische spelen van 2010 verkeerd van baan wisselde verspeelde hij z'n gouden medaille op de 10 km. Een sportman kan alleen de prijs bemachtigen als hij hard traint en zich aan de regels houdt. Een discipel die onderweg is naar de finish, moet ook zijn geloof blijven voeden, hard trainen, en zich aan de regels houden. Dat wil zeggen, zich laten inschakelen in Gods Koninkrijk en z'n geloof levend houden. Het is niet de verantwoordelijkheid van de dominee of de kerk of jouw geloof levend is, dat is je eigen verantwoordelijkheid!

Het derde voorbeeld gaat over een landman die zware arbeid verricht. Hij zal het eerst van de vruchten genieten. Zo is het ook in Gods Koninkrijk. We kunnen alleen van de vrucht genieten als we ook zware arbeid verrichten en ons laten inschakelen.

Het thema van deze dienst is 'zending bindt ons samen'. We hebben met elkaar in het begin van de preek gezegd dat dit alleen maar zo is, omdat het geloof in Christus ons samenbindt. Allerlei mensen, die misschien elkaar niet eens uitgezocht zouden hebben, vormen een eenheid. Mannetjesputter Paulus en de kwetsbare Timotheus zouden buiten de kerk elkaar niet eens hebben opgezocht. Maar in zending werken zij samen.

We hebben ook gezien hoe Paulus die samenwerking handen en voeten geeft. Door relatief veel tijd te besteden aan de opleiding van nieuwe leiders mag het werk doorgaan. Ook daarin zien we dat zending samenbindt. En dat geldt niet minder voor de andere gemeente-activiteiten. Het 2 Tim. 2:2 principe is op alle activiteiten toe te passen.

Tenslotte hebben we gezien dat samenwerking alleen mogelijk is als mensen beschikbaar zijn. Beschikbaar voor het werk in de zending. Door gebed, financiële steun, een thuisfront te vormen of door zelf te gaan. Maar laten we die beschikbaarheid ook maar breder trekken. Samenwerken in de gemeente van Christus kan alleen maar als mensen discipelen worden in plaats van bekeerlingen.

Dat was de bedoeling van Jezus toen Hij zijn laatste woorden uitsprak: *maakt discipelen!* Dat was de bedoeling van Paulus toen hij Timotheus instructies gaf. Want Paulus beseftte als geen ander: je kunt het niet alleen af. Je hebt anderen nodig, je hebt de talenten van die ander ook nodig om die grote opdracht te voltooien. En daarom is het zo belangrijk dat we de van Gods Geest ontvangen gaven en talenten inzetten. Zo kom je als mens tot je bestemming en zo wordt God geëerd. Maar ook, zo wordt Gods Koninkrijk gebouwd. God wil redding van mensen en God wil dat wij, zo verschillend als we zijn, elkaar aanvullen en met elkaar samenwerken. Want het thema van deze dienst is absoluut waar: zending bindt ons samen!

AMEN

Maart 2014
G.P. Hartkamp
Wapenveld